

Utopier om unionen

EU:s framtidskonvent får inom kort färdigt sitt förslag om hur unionens politiska institutioner borde reformeras. När konventet inledde sitt beredningsarbete hoppades eller befarade många att dess förslag skulle bli en riktgivande vision om unionens framtid. I dag är det i stort sett endast pliktskyldiga EU-tjänstemännen i Bryssel som gör gällande att så är fallet.

Det är tämligen troligt att den i den finländska offentligheten illa sedda tanken på en gemensam president för EU förverkligas. Antagligen sker också rationaliseringar i kommissionens sammansättning och rotationen av ordförandeländer förr eller senare. Men dessa ingrepp har endast en kosmetisk effekt på EU:s funktionsduglighet.

Den stora och alltjämt olösta frågan är hur EU skall kunna omvandlas till en demokratiskt styrd och säkerhetspolitiskt självständig union, som inte är beroende av de inrikespolitiska konjunkturen i Förenta staterna och de gamla europeiska stormakterna. För att detta skall bli möjligt borde ett antal villkor uppfyllas, vilket i dag ter sig milt sagt utopistiskt.

I dag avspeglar parlamentets sammansättning endast rudimentärt de demografiska styrkeförhållandena inom unionen, vilket om något är odemokratiskt. I klarspråk innebär det att de folkrika delarna av EU är kraftigt underrepresenterade i parlamentet. Vill man öka parlamentets folkliga förankring borde denna skevhet korrigeras, förslagsvis i samband med en drastisk nedskärning av antalet parlamentsledamöter.

Om – och jag kan inte för mycket betona ordet ”om” – man lyckades genomföra en sådan reform vore det konsekvent att den nuvarande EU-kommissionen omvandlas till en regering med reell verkställande makt. Regeringens sammansättning skulle avspegla de politiska styrkeförhållandena i parlamentet och dess livslängd skulle bero på hur länge den åtnjöt parlamentets förtroende. Unionens alla medborgare skulle gå samtidigt till valurnorna, fullt medvetna om att deras röster inverkar på den gemensamma regeringens sammansättning och politik.

Om detta är fria fantasier, hur orealistisk är då inte tanken på att EU skulle bygga upp en egen försvarsallians, som kunde utgöra ett komplement eller till och med alternativ till NATO. Chirac och Schröder uppträdde nyligen som talesmän för en dylik allians. Men deras initiativ bottnar nog främst i en frustration över att Förenta staterna nu styr och ställer på den internationella arenan på samma sätt som Frankrike och Tyskland försökte göra då de var stormakter ...

Ifall EU:s tongivande medlemsstater verkligen vore inställda på att bygga upp en egen och trovärdig försvarsallians, skulle detta kräva väldiga investeringar och en genomgripande omstrukturering av de nuvarande nationella arméerna i Europa. Detta kan inte ske förrän EU får en överstatlig regering med reella maktbefogenheter och demokratisk förankring. Snacket om att bilda en hård kärna av EU-länder som skulle integreras i snabbare takt är ett försök att uppnå denna överstatlighet via en genväg.

Även om någon av dessa strukturellt betydelsefulla reformer mot förmodan kunde förverkligas är det osannolikt att det skulle finnas en ekonomisk beredskap till en substantiell militär upprustning i Europa. I synnerhet inte i Tyskland, vars ekonomi i dag är ansträngd och inom kort kommer att stå inför ännu större utmaningar genom EU:s östutvidgning. Utan Förenta staternas säkerhetsgarantier skulle den västeuropeiska välfärdsstaten ännu snabbare bli en njugg konstruktion. Ett trovärdigt försvar kostar alltjämt pengar.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 11.6.2003